

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Bogumiła Metecka-Draus
Sędziowie:	SA Andrzej Wiśniewski SA Stanisław Stankiewicz (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Anna Kaczmarek

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej Szczecin-Zachód w Szczecinie Magdaleny Skowrońskiej

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2017 r. sprawy:

1. **J. A.**

oskarżonego z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i inne

2. **B. A.**

oskarżonego z art. 280 § 2 k.k. i inne

3. **A. S. (1)**

oskarżonej z art. 280 § 2 k.k. i inne

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora i obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 31 maja 2017 r., sygn. akt III K 51/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) uchyla orzeczenie o karze łącznej zawarte w punkcie 3,

2) wymierzoną oskarżonemu J. A. w punkcie 1 karę pozbawienia wolności obniża do 5 (pięciu) lat,

3) w miejsce czynu przypisanego oskarżonemu J. A. w punkcie 2 uznaje go za winnego tego, że w dniu 9 października 2016 r. w S., w warunkach powrotu do przestępstwa opisanych w punkcie I części wstępnej, w celu wywarcia wpływu na świadka – pokrzywdzonego P. O. groził mu pozbawieniem życia w przypadku zgłoszenia Policji popełnienia przestępstwa rozboju na jego szkodę, czyn ten kwalifikuje z art. 245 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 245 k.k. wymierza mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

4) na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeka wobec oskarżonego J. A. karę łączną 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności;

II. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. B., r.pr. K. M. oraz adw. G. W. kwoty po 885,60 (osiemset osiemdziesiąt pięć i 60/100) złotych w tym podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonym J. A., B. A. i A. S. (1) w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym;

IV. zwalnia oskarżonych od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, a wydatkami tego postępowania obciąża Skarb Państwa.

SSA Andrzej Wiśniewski SSA Bogumiła Metecka-Draus SSA Stanisław Stankiewicz

Sygn. akt **II AKa 142/17**

UZASADNIENIE

J. A., B. A. i A. S. (1) zostali oskarżeni o to, że:

I. w dniu 9 października 2016 r. w S., przy czym J. A. będąc uprzednio skazany wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 8 grudnia 2008 r., sygn. akt XXI K 176/08, obejmującym wyroki o sygnaturach V K 19/07 i XXI K 416/06, między innymi za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. na karę pozbawienia wolności, którą odbył w okresie od 17 kwietnia 2009 r. do 7 marca 2013 r., działając wspólnie i w porozumieniu, posługując się niebezpiecznym przedmiotem w postaci noża, po uprzednim użyciu przemocy wobec pokrzywdzonego P. O. w postaci przystawienia mu noża w okolice szyi i klatki piersiowej, przyduszaniu poduszką, wkładaniu palców do ust, a także grożąc pozbawieniem życia, dokonali kradzieży pieniędzy w kwocie 930 zł, laptopa marki (...) o wartości 1100,- zł, telefonu komórkowego marki (...) o wartości 300 zł, telefonu marki(...)wartości 20 zł czym działali na szkodę P. O.,

tj. o czyn z art. 280 § 2 k.k., a J. A. o czyn z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

II. daty bliżej nie ustalonej, nie później niż do 27 lipca 2016 r. w S., przy czym J. A. będąc uprzednio skazany wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 8 grudnia 2008 r., sygn. akt XXI K 176/08, obejmującym wyroki o sygnaturach V K 19/07 i XXI K 416/06, między innymi za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. na karę pozbawienia wolności, którą odbył

w okresie od 17 kwietnia 2009 r. do 7 marca 2013 r., działając wspólnie

w porozumieniu dokonali zaboru w celu przywłaszczenia pieniędzy w kwocie 8.000 zł, czym działali na szkodę P. O.,

tj. o czyn art. 278 § 1 k.k., a J. A. o czyn z art.278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., a nadto J. A. o to, że:

III. w dniu 9 października 2016r. w S. w celu wywarcia wpływu na świadka - pokrzywdzonego P. O. groził mu pozbawieniem życia, w przypadku zgłoszenia Policji popełnienia przestępstwa rozboju na jego szkodę,

tj. o czyn z art. 245 k.k.

Sąd Okręgowy w Szczecinie w wyroku z dnia 31 maja 2017 r., wydanym w sprawie o sygn. akt III K 51/17:

1. J. A., B. A. i A. S. (1) uznał za winnych popełnienia przestępstwa opisanego w punkcie I i za to, na podstawie art. 280 § 2 k.k., wymierzył im kary: J. A. – 6 lat pozbawienia wolności, zaś B. A. i A. S. (1) – po 3 lata pozbawienia wolności,

2. J. A. uznał za winnego tego, że w dniu 9 października 2016 r.

w S., w warunkach powrotu do przestępstwa opisanych w punkcie I, groził pozbawieniem życia P. O. w przypadku zgłoszenia Policji popełnienia przestępstwa rozboju na jego szkodę, to jest czynu z art. 190 § 1 k.k.

w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 190 § 1 k.k., wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

3. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu J. A. karę łączną 6 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności,

w kolejnych punktach wyroku (4, 5 i 6) orzeczono o dowodach rzeczowych,

7. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonych kar pozbawienia wolności zaliczył oskarżonym okresy tymczasowego aresztowania: J. A. - od dnia 10 października 2016 r., godz. 20:30; B. A. i A. S. (1) - od dnia 10 października 2016 r., godz. 20:50,

8. J. A., B. A. i A. S. (1) uniewinnił od popełnienia przestępstwa opisanego w punkcie II.

W tymże wyroku orzeczono również o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonym z urzędu oraz zwolniono ich od ponoszenia kosztów sądowych.

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli: Prokurator Rejonowy Szczecin-Zachód w Szczecinie oraz obrońcy wszystkich oskarżonych.

Prokurator zaskarżył orzeczenie w części dotyczącej oskarżonego J. A., w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2 wyroku, na niekorzyść tego oskarżonego. Skarżący, na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k., zarzucił: obrazę przepisu prawa materialnego to jest art. 245 k.k. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, kiedy z prawidłowo ustalonego przez Sąd I instancji stanu faktycznego wynikało, iż przed opuszczeniem altany J. A. groził pokrzywdzonemu P. O. pozbawieniem życia, w przypadku zgłoszenia Policji popełnienia przestępstwa rozboju na jego szkodę, co w konsekwencji należało uznać za użycie groźby bezprawnej w celu wywarcia wpływu na świadka i zakwalifikować jako zachowanie wypełniające znamiona przestępstwa z art. 245 k.k., a nie - jak uczynił to Sąd I instancji - przestępstwa z art. 190 § 1 k.k.

W konkluzji prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 2 poprzez uznanie oskarżonego J. A. za winnego tego, że w dniu 9 października 2016 r. w S., w warunkach powrotu do przestępstwa opisanych w punkcie I, w celu wywarcia wpływu na świadka - pokrzywdzonego P. O., groził mu pozbawieniem życia w przypadku zgłoszenia Policji popełnienia przestępstwa rozboju na jego szkodę, tj. czynu z art. 245 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i orzeczenie wobec niego na podstawie art. 245 k.k. kary 10 miesięcy pozbawienia wolności, a także uchylene orzeczonej w punkcie 3 wyroku wobec oskarżonego kary łącznej i wymierzenia nowej kary łącznej 6 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności, a w pozostałym zakresie o utrzymanie wyroku w mocy.

Obrońca J. A. zaskarżył wyrok w części dotyczącej w/w oskarżonego w całości i zarzucił:

„1. obrazę prawa materialnego, polegającą na przyjęciu, że czyn zabroniony oskarżonego stanowi dwa przestępstwa tj. przestępstwo z art. 280 § 2 k.k. i przestępstwo z art. 190 § 1 k.k., podczas gdy przyjęcie prawidłowej kwalifikacji opartej na art. 280 § 2 k.k. pochłania jako współukarany czyn spenalizowany w art. 190 § 1 k.k.,

2. rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności.”

Stawiając powyższe zarzuty obrońca J. A. wniósł o:

„1. zmianę kwalifikacji prawnej zarzucanego J. A. czynu, poprzez przyjęcie pomijalnego zbiegu przestępstw między art. 280 § 2 k.k. oraz art. 190 § 1 k.k. jako współukarane czynu następczego, opisanego w pkt. I i III wyroku.

2. zmianę wyroku w zakresie przestępstwa z art. 280 § 2 k.k. poprzez wymierzenie J. A. za ten czyn kary czterech lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności;

3. alternatywnie w przypadku nieuwzględnienia wniosku z pkt. 1, o zmianę wyroku poprzez orzeczenie kary łącznej w wysokości czterech lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności.”

Obrońca oskarżonej A. S. (1) podniósł w apelacji: „zaskarżam wyrok Sądu Okręgowego na korzyść oskarżonej co do pkt 1 i 7 zarówno co do winy jak i co do kary. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucam:

1) naruszenie prawa procesowego tj. art. 7 k.p.k. polegające na błędnym przyjęciu, iż oskarżona A. S. (1) nie sprzeciwiała się używaniu noża przez oskarżonego J. A., w sytuacji gdy z zebranego materiału dowodowego, w szczególności zeznań A. S. (1), J. A. a także pokrzywdzonego wynika, że oskarżona podczas zdarzenia chciała by J. A. oddał jej nóż, co miało wpływ bądź na zastosowaną kwalifikację prawną 280 § 2 k.k., bądź na wymiar kary dla oskarżonej;

2) naruszenie prawa procesowego tj. art. 23 a § 1 k.p.k. poprzez nieprzeprowadzenie w toku postępowania przygotowawczego mediacji pomimo wielokrotnych wniosków ze strony oskarżonych, w sytuacji gdy brak było jakichkolwiek podstaw do odmówienia jej przeprowadzenia, co w konsekwencji doprowadziło do niemożliwości przeprowadzenia jej na etapie postępowania sądowego, ze względu na śmierć pokrzywdzonego, i uniemożliwiło dokonanie pojednania się z pokrzywdzonym, co mogło mieć istotny wpływ na wymiar kary;

3) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, że oskarżona A. S. (1) nie ujawniła w toku postępowania przygotowawczego wszystkich istotnych okoliczności popełnionego czynu, co miało istotny wpływ na brak zastosowania instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary;

4) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na pominięciu, lub nienadaniu odpowiedniego znaczenia niektórym okolicznościom, które służyły lub powinny służyć za podstawę wymiaru kary, co miało istotny wpływ na niezastosowanie nadzwyczajnego złagodzenia kary w stosunku do oskarżonej; ewentualnie

5) naruszenie prawa procesowego tj. art. 16 § 1 k.p.k. polegające na niepouczeniu oskarżonej o treści art. 60 § 3 k.k., w sytuacji gdy A. S. (1) przedstawiono zarzut we współudziale z dwoma innymi osobami, co miało istotny wpływ na zakres złożonych przez ówczesną podejrzaną wyjaśnień, a w konsekwencji na możliwość zastosowania przez Sąd w postępowaniu jurysdykcyjnym instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary z art. 60 § 3 k.k.;

6) naruszenie prawa procesowego tj. art. 79 § 2 k.p.k. poprzez nieustanowienie dla oskarżonej obrońcy w toku postępowania przygotowawczego pomimo istnienia okoliczności utrudniających A. S. (1) obronę tj. stosowanie wobec niej tymczasowego aresztowania, a w konsekwencji nieposiadanie przez A. S. (1) wiedzy co do możliwości złożenia wyjaśnień stosownie do treści art. 60 § 3 k.k., jeszcze na etapie postępowania przygotowawczego gdy można było skorzystać

z dobrodziejstwa instytucji wynikającej z art. 60 § 3 k.k.”

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca A. S. (1) wniósł o: „uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu; ewentualnie o: zmianę zaskarżonego wyroku co do rozstrzygnięcia o karze i nadzwyczajne złagodzenia kary oskarżonej i orzeczenie jej w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, alternatywnie o: zmianę zaskarżonego wyroku co do kwalifikacji prawnej przypisanej oskarżonej z art. 280 § 2 k.k. na art. 280 § 1 k.k. i wymierzenie jej kary 2 lat pozbawienia wolności.”

Obrońca B. A. podniósł w swojej apelacji:

„zaskarżam wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 31 maja 2017 r. w sprawie o sygn. akt III K 51/17 w części w zakresie odnoszącym się do oskarżonego B. A. co do kary i zarzucam mu:

- obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 60 § 3 k.k., poprzez jego błędną wykładnię, wyrażającą się w przyjęciu, że okoliczności popełniania przestępstwa ujawnione przez B. A. organowi powołanemu do ścigania przestępstw, a dotyczące jego udziału w jego popełnieniu, nie miały charakteru istotnego

w rozumieniu tego przepisu, jako że nie były szczere i pełne, podczas gdy zgodnie z przedmiotowym przepisem Sąd stosuje nadzwyczajne złagodzenie kary w stosunku do sprawcy współdziałającego z innymi osobami w popełnieniu przestępstwa, jeżeli ujawni on wobec organu powołanego do ścigania przestępstw informacje dotyczące osób uczestniczących w popełnieniu przestępstwa oraz istotne okoliczności jego popełnienia, wobec czego mając na uwadze wyjaśnienia złożone przez B. A. podczas pierwszego przesłuchania przez Policję, w których ujawnił on nieznane wcześniej przez ten organ informacje o osobach wraz z nim uczestniczących w popełnieniu przestępstwa, których było dwie, wskazując ich personalia w sposób pozwalający na identyfikację tych osób, a także informacje o istotnych okolicznościach tego przestępstwa, w tym także swojego w nim udziału i roli, a mianowicie zakresu zawartego przestępnego porozumienia i podziału ról, pochodzenia użytego w jego trakcie noża, osoby, która się nim posługiwała oraz używającej wobec pokrzywdzonego przemocy w ten sposób, że usiadła na klatce piersiowej pokrzywdzonego, zachowania każdego z oskarżonych w altance na działce pokrzywdzonego i przed wejściem do niej, a nadto zachowania oskarżonych po opuszczeniu altanki i co stało się z przedmiotami uzyskanymi wskutek popełnionego przestępstwa, uznać należy, że spełnione zostały wszystkie określone w art. 60 § 3 kk przesłanki obligatoryjnego nadzwyczajnego złagodzenia kary wobec B. A..”

Podnosząc powyższe obrońca B. A. wniósł o:

„1.zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie odmiennie co do istoty w zakresie rozstrzygnięcia o karze orzeczonej wobec B. A., poprzez jej orzeczenie w wymiarze poniżej dolnej granicy zagrożenia karą za czyn z art. 280 § 2 kk oraz warunkowe zawieszenie jej wykonania na podstawie art. 60 § 5 k.p.k.,

2. zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie odmiennie co do istoty w zakresie rozstrzygnięcia o karze orzeczonej wobec B. A., poprzez jej orzeczenie w wymiarze poniżej dolnej granicy zagrożenia karą za czyn z art. 280 § 2 k.k., a nadto o:

3. przyznanie obrońcy oskarżonego B. A. r. pr. K. M. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu przez radcę prawnego w postępowaniu przez Sądem II instancji.”

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Na uwzględnienie generalnie zasługiwała apelacja wywiedziona przez prokuratora, zaś skarga odwoławcza obrońcy J. A. skutkowałą obniżeniem wymierzonej temu oskarżonemu kary. Natomiast apelacje wniesione przez obrońców oskarżonych B. A. i A. S. (1) okazały się bezzasadne.

Dalsze rozważania Sądu Apelacyjnego – na podstawie art. 423 § 1a k.p.k. w zw. z art. 457 § 2 k.p.k. – ograniczone zostały do oskarżonego B. A., do którego wniosek o uzasadnienie wyroku złożył jego obrońca.

Na wstępie należy przypomnieć, że zakres rozpoznania sprawy w postępowaniu odwoławczym został określony przepisem art. 433 § 1 k.p.k. Stosownie do treści, jaką unormowanie to uzyskało z dniem 15 kwietnia 2016 r. (ustawa nowelizująca z dnia 11 marca 2016 r. - Dz. U. poz. 437), sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu, również w granicach podniesionych zarzutów, uwzględniając treść art. 447 § 1-3 k.p.k., a w zakresie szerszym w wypadkach wskazanych w art. 435, art. 439 § 1, art. 440 i art. 455 k.p.k.

Wprawdzie w petitum apelacji obrońca B. A. wprost wskazuje, że apelacja została wniesiona jedynie „co do kary” i postawiono w niej tylko zarzut „obraza prawa materialnego, a mianowicie art. 60 § 3 k.k.”, ale jak wynika to wprost zarówno z konstrukcji przedstawionego zarzutu, jak i przede wszystkim z przywołanej w skardze odwoławczej argumentacji, skarżący de facto podnosi uchybienie z art. 438 pkt 3 k.p.k., skoro wyraźnie kwestionuje poczynione w sprawie ustalenia faktyczne. Należy w tym miejscu przypomnieć, że z istoty sądowego stosowania prawa wynika, iż warunkiem poprawnego zakwestionowania zastosowania prawa materialnego jest uznanie, że orzeczenie oparte zostało na prawidłowych ustaleniach faktycznych. W orzecznictwie wielokrotnie wskazywano, że obraza prawa materialnego polega na wadliwym jego zastosowaniu (lub niezastosowaniu) w orzeczeniu opartym na prawidłowych

ustaleniach faktycznych. Zarzut obrazy prawa materialnego ma zawsze samodzielny byt, a jego przesłanką jest twierdzenie skarżącego, że przy wydaniu orzeczenia doszło do wadliwej subsumcji ustalonych faktów pod przepis prawa materialnego, bądź też, że obrazą przepisu materialnego było zaniechanie takiej subsumpcji (vide np. postanowienie SN z 28.03.2017 r., III KK 498/16, LEX nr 2300158; postanowienie SN z 09.12.2016 r., V KK 309/16, LEX nr 2204979; postanowienie SN z 26.10.2016 r., II KK 272/16, LEX nr 2139245; postanowienie SN z 10.10.2012 r., V KK 67/12, LEX nr 1228632; postanowienie SN z 20.11.2008 r., V KK 158/08, OSNwSK 2008/1/2340).

W związku z powyższym trzeba podnieść, że Sąd Okręgowy w przedmiotowej sprawie procedował zgodnie z obowiązującymi przepisami, kierując się wynikającym z art. 2 § 2 k.p.k. nakazem dążenia do prawdy, prawidłowo i w sposób wyczerpujący, na ile było to możliwe, zgromadził i ujawnił kompletny materiał dowodowy (art. 410 k.p.k.), pozwalający na wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia, a następnie poddał go rzetelnej analizie. Zaprezentowana w pisemnych motywach orzeczenia analiza tego materiału generalnie, była w pełni przekonująca. Przedmiotem rozważań były bowiem nie tylko dowody obciążające B. A. ale również wszelkie dowody temu przeciwnie, zaś dokonana ocena materiału dowodowego uwzględnia reguły procesowe sformułowane w art. 7 k.p.k., słowem zgodna jest z zasadami prawidłowego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego i nie zawiera błędów logicznych. Nota bene w toku procedowania Sąd Okręgowy kierował się także zawartą w art. 5 § 2 k.p.k. regułą postępowania, nakazującą rozstrzyganie nie dających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego, czego wyrazem było uniewinnienie oskarżonych, a w tym i B. A., od popełnienia czynu z art. 278 § 1 k.k. (pkt 8 wyroku). Z kolei racjonalne uzasadnienie zaskarżonego wyroku, generalnie odpowiada dyspozycji art. 424 k.p.k. i bezspornie pozwala na pełną kontrolę procesu myślowego, który przebiegał w czasie narady i doprowadził do wniosku o sprawstwie i winie w/w oskarżonego w zakresie przypisanego mu przestępstwa z art. 280 § 2 k.k.

Akcentowane przez obrońcę unormowanie art. 60 § 3 k.k. może być oczywiście podstawą zarzutu rażącej obrazy prawa materialnego, albowiem przewiduje nakaz stosowania (obligatoryjny) wobec sprawcy instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary, w razie spełnienia wszystkich wskazanych w tym przepisie przesłanek. Jest to zresztą jedyny taki przypadek w części ogólnej kodeksu karnego. Generalnie zatem, gdyby zaistniały warunki określone w art. 60 § 3 k.k., pominięcie nadzwyczajnego złagodzenia kary rażąco naruszałoby treść tego przepisu i miało istotny wpływ na treść wyroku. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy poprzez niezastosowanie art. 60 § 3 k.k., nie dopuścił się jednak obrazy tego przepisu, albowiem nie zostały spełnione wszystkie, konieczne przesłanki tej instytucji. Analiza treści omawianego środka odwoławczego wprost prowadzi do wniosku, że stawiany zarzut obrazy prawa materialnego jest całkowicie chybiony. Do wysunięcia takiego zarzutu uprawniałaby bowiem taka oto sytuacja, w której Sąd I instancji ustaliłby, że oskarżony B. A. ujawnił wobec organu ścigania informacje dotyczące osób współdziałających w przestępstwie oraz istotne okoliczności jego popełnienia, i - pomimo tego ustalenia - nie zastosowałby unormowania przewidzianego w art. 60 § 3 k.k. Tymczasem, w przedmiotowej sprawie takiego ustalenia ewidentnie nie przyjęto. Co więcej autor apelacji wprost wskazuje, że: „(...) nie można zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, według którego na przeszkodzie złagodzenia kary stało, że oskarżony nie przedstawił w pełni i szczerze swej roli w popełnionym przestępstwie” (str. 3 in medio apelacji). W istocie więc, jak już to wyżej zaznaczono, rozważany zarzut skargi, sytuuje się w kategorii zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, leżących u podstaw rozstrzygnięcia - błędu polegającego na nieustaleniu, że w wyjaśnieniach oskarżonego B. A. doszło do ujawnienia wszystkich uczestniczących w przestępstwie osób oraz istotnych okoliczności jego popełnienia (vide postanowienie SN z 09.12.2016 r., V KK 309/16, LEX nr 2204979).

Treść przepisu art. 60 § 3 k.k. nie pozostawiają wątpliwości, że podejrzany, a potem oskarżony, wobec którego ma być obligatoryjnie orzeczona kara z jej nadzwyczajnym złagodzeniem, musi przyznać się do sprawstwa i zawinienia, a w wyjaśnieniach podać wszystkie znane mu informacje dotyczące własnego zachowania i zachowania osób „współdziałających”, i to nie tylko wypełniających ustawowe znamiona popełnionych przez te osoby przestępstw, ale także inne „istotne okoliczności” ich popełnienia, zaś składane wyjaśnienia muszą być zgodne z rzeczywistością (prawdziwe), szczerze i konsekwentne (por. np. postanowienie SN z 11.05.2016 r., V KK 57/16, LEX nr 2049812; postanowienie SN z 17.06.2015 r., V KK 60/15, LEX nr 1764826; postanowienie SN z 10.06.2014 r., III KK 159/14, LEX nr 1488993; postanowienie SN z 09.07.2013 r., II KK 150/13, LEX nr 1363197; postanowienie SN z 06.05.2010 r.,

II KK 349/08, OSNwSK 2010/1/964; postanowienie SN z 27.10.2009 r., II KK 45/09, LEX nr 607837; postanowienie SN z 09.11.2004 r., IV KK 190/04, OSNKW 2005, z. 6, poz. 53; postanowienie SN z 02.12.2004 r., III KK 112/04, OSNKW 2005, z. 1, poz. 6; postanowienie SN z 02.09.2003 r., II KK 105/03, OSNKW 2003, z. 9-10, poz. 88; postanowienie SN z 10.04.2003 r., III KK 182/01, LEX nr 78401; postanowienie SN z 29.05.2003 r., III KK 36/03, LEX nr 78375; postanowienie SN z 05.05.2003 r., V KK 170/02, LEX nr 78398; postanowienie SN z 13.01.2003 r., V KK 81/02, OSNwSK 2003/1/72; postanowienie SN z 20.09.2002 r., V KKN 174/01, LEX nr 56082; postanowienie SN z 10.10.2001 r., II KKN 476/99, LEX nr 51583; wyrok SN z 28.06.2000 r., V KKN 98/99, LEX nr 44480; uchwała SN z 16.03.1999 r., I KZP 2/99, WPP 2000/1/68; uchwała SN z 25.02.1999 r., I KZP 38/98, OSNKW 1999, z. 3-4, poz. 12; W. Wróbel [red.], A. Zoll [red.]: Kodeks Karny. Część ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53-116 k.k., LEX 2016; M. Królikowski, R. Zawłocki [red.]: Kodeks karny. Część ogólna. Tom II. Komentarz do art. 32-116, W-wa 2011, s. 383; J. Giezek [red.]: Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz, W-wa 2012, s. 424; A. Marek: Kodeks karny. Komentarz, LEX 2010; M. Mozgawa [red.]: Kodeks karny. Komentarz, W-wa 2013, s. 165; R. A. Stefański: Prawo karne materialne część ogólna, W-wa 2008, s. 324). Zatem składający wyjaśnienia, chcąc skorzystać z obligatoryjnego nadzwyczajnego złagodzenia kary, musi być lojalnym procesowym współpracownikiem organów ścigania oraz organów wymiaru sprawiedliwości i właśnie dlatego, trafnie, nazywany jest „małym świadkiem koronnym” we własnej i cudzej sprawie karnej (zob. postanowienie SN z 20.11.2013 r., II KK 184/13, OSNKW 2014, z. 3, poz. 28). Oskarżony, aby skorzystać z nadzwyczajnego złagodzenia kary z art. 60 § 3 k.k., powinien zatem ujawnić wobec organu powołanego do ścigania przestępstw informacje dotyczące osób uczestniczących w popełnieniu przestępstwa oraz istotne okoliczności jego popełnienia. Przy czym termin ujawni oznacza przekazanie przez sprawcę organowi powołanemu do ścigania przestępstw określonych tym przepisem wiadomości dotychczas temu organowi nieznanymi lub takich, które - według wiedzy sprawcy - są temu organowi nieznanymi. Przewidziana zaś w przepisie art. 60 § 3 k.k. premia w postaci obligatoryjnego nadzwyczajnego złagodzenia kary nie przysługuje zaś sprawcy, który pozoruje ujawnienie informacji, czyli przekazuje je wówczas, gdy ma świadomość, że organy powołane do ścigania wiadomości te już mają (zob. postanowienie SN z 20.02.2003 r., II KK 113/02, OSNKW 2003, z.5-6, poz.52; uchwała [7] SN z 29.10.2004 r., I KZP 24/04, OSNKW 2004, z.10, poz. 92).

W świetle powyższego stwierdzić należy, że tych wszystkich wymogów, wbrew odmiennemu stanowisku autora apelacji, nie spełniają wyjaśnienia oskarżonego B. A., co przekonująco zostało wykazane przez Sąd Okręgowy. W tym miejscu trzeba ponownie przypomnieć poczynione w sprawie ustalenia i ocenę wyjaśnień w/w oskarżonego, zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Mianowicie wskazano tam, że wprawdzie „(...) wyjaśnienia B. A. okazały się w dużej mierze zbieżne z zeznaniami pokrzywdzonego, choć i u wskazanego oskarżonego można zauważyć umniejszanie swojej roli w popełnionym przestępstwie. Wymieniony potwierdził użycie noża przez swojego brata (choć zaprzeczył by ten przystawiał go do szyi pokrzywdzonego) oraz opisał swoją rolę w rozboju na szkodę P. O. (choć uczynił to niezbyt stanowczo i nieco enigmatycznie). Oskarżony zaprzeczył by przyduszając pokrzywdzonego używano poduszki, nie wspomniał, że przytrzymał P. O., gdy ten próbował się uwolnić, wskazał, że mieszkanie przeszukiwała głównie A. S. (1) i „trochę też on sam”. Tymczasem pokrzywdzony wyraźnie wskazywał na przystawienie noża do swojej szyi, przykładanie poduszki do twarzy, przytrzymywanie przez dwóch mężczyzn oraz przeszukiwanie altanki przez oskarżonych. Oceniając wartość dowodową wyjaśnień B. A. sąd uznał więc, że zasługują one na wiarę za wyjątkiem wskazanych elementów, które były sprzeczne z zeznaniami pokrzywdzonego.” (vide uzasadnienie SO str. 8 in medio - k. 724). W tej sytuacji argumentacja skarżącego stanowi jedynie werbalną polemikę z prawidłowymi ustaleniami i ocenami Sądu Okręgowego.

Pożądanego przez autora apelacji skutku nie mogły też odnieść twierdzenia, że z uwagi na treść wyjaśnień złożonych przez oskarżonego B. A. w dniu 11 października 2016 r. na Policji, uznać należy, iż „(...) przekazane przez oskarżonego informacje bez wątplenia dotyczyły okoliczności mających istotne znaczenie”, albowiem „(...) ujawnił informacje o wszystkich zachowaniach współsprawców oraz ich zamiarze, które pozwoliły na dokonanie ustaleń w zakresie wypełnienia przez nich czyn znamion art. 280 § 2 k.k.” (str. 5 apelacji). Rzecz jednak w tym, że „istotne okoliczności popełnienia przestępstwa” to sfera faktów, a ustalenie m.in. strony podmiotowej, w tym zamiaru oraz strony przedmiotowej, to sfera ocen wyprowadzanych z tych faktów. Oskarżony, aby skorzystać z dobrodziejstwa określonego w art. 60 § 3 k.k., ma zatem podać fakty, które pozwalają sądowi na dokonanie stosownych ocen. Słowem w niniejszej

sprawie należy, przy badaniu warunków określonych w art. 60 § 3 k.k., postawić jedno, podstawowe pytanie: w oparciu o jakie źródło dowodowe poczynione zostały ustalenia faktyczne, które pozwalały nie tylko na zidentyfikowanie osób uczestniczących w popełnieniu przestępstwa, na opisanie modus operandi sprawców i na określenie wszystkich pozostałych istotnych okoliczności popełnienia zbrodni rozboju, a w tym także roli każdego ze sprawców. Ujmując zaś zagadnienie konkretnie i przyjmując nawet założenie obrońcy, że to tylko B. A. w treści wyjaśnień złożonych w dniu 11.10.2016 r. przekazał informacje o wszystkich zachowaniach współsprawców, ich zamiarze, tudzież tego co stało się z zabranymi rzeczami, należałoby postawić pytanie, w oparciu o jakie źródła dowodowe w zaskarżonym wyroku dokonano oceny, że sprawcy, w tym w/w oskarżony dokonali przypisanej zbrodni rozboju oraz jaki był przebieg zdarzeń. Jeśli takiego źródła, poza wyjaśnieniami B. A., nie potrafimy wskazać, to rzeczywiście – także w przekonaniu sądu ad quem – należałoby przyjąć tezę obrońcy, że w/w oskarżony wypełnił warunki określone w art. 60 § 3 k.k. Tymczasem w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku kilkakrotnie *expressis verbis* wskazano, że konkretne ustalenia stanu faktycznego nie zostały poczynione na podstawie tylko i wyłącznie wyjaśnień B. A., lecz w oparciu o szereg enumeratywnie wymienionych w tym uzasadnieniu dowodów osobowych i rzeczowych (m.in. zeznania pokrzywdzonego P. O., relacje J. D. i S. B., częściowo wyjaśnienia oskarżonych J. A. i A. S. (1), a także „częściowo wyjaśnienia oskarżonego B. A.” (zob. str. 1, 2 i 3 uzasadnienia SO – k.717-719). Sąd Okręgowy w sposób jasny i wyczerpujący odniósł się także do przesłanek akcentowanych przez skarżącego. Mianowicie podkreślił, że: „(...) mimo postulatów obrońcy B. A. sąd nie uznał za możliwe zastosowanie instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary z art. 60 § 3 k.k. w stosunku do wymienionego oskarżonego, jak i do A. S. (1). Dla zastosowania przedmiotowej instytucji konieczne jest nie tylko przedstawienie informacji na temat działania współników oskarżonego, ale również szczere i pełne ujawnienie swojej roli w popełnionym przestępstwie. W ocenie sądu wyjaśnienia B. A. (podobnie A. S. (1)) nie były do końca pełne, miejscami można było zauważyć umniejszanie swojej roli, czy zaprzeczanie pewnym faktom, które w wiarygodny sposób zostały przedstawione przez pokrzywdzonego (o tym była mowa szczegółowo wyżej). Postawa tych oskarżonych nie była więc na tyle wyjątkowa i szczerą, by skutkowało to koniecznością zastosowania instytucji z art. 60 § 3 k.k.” (str. 14 uzasadnienia SO – k. 730).

Poza sporem pozostaje konstatacja, że już sam fakt, iż Sąd I instancji dla ustalenia stanu faktycznego jest zmuszony eliminować część wyjaśnień oskarżonego, jako niezgodnych z relacjami świadków, powoduje, że nie można mówić, by jego przyznanie się do winy i złożone wyjaśnienia w sposób jasny, precyzyjny i prawdziwy oddawało przebieg krytycznego zajścia (por. wyrok SA w Krakowie z 03.04.2014 r., II AKa 27/14, KZS 2014/7-8/67). W niniejszej sprawie należy zatem jednoznacznie stwierdzić, że postawa procesowa oskarżonego B. A., przejawiająca się w treści składanych przez niego wyjaśnień, nie wypełniła opisanych wyżej przesłanek i nie zasługiwała na zastosowanie omawianej, wyjątkowej w istocie, instytucji przewidzianej w art. 60 § 3 k.k. Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu I instancji, iż B. A. w toku prowadzonego postępowania pomniejszał i marginalizował swój udział w przestępstwie, co spowodowało, że wyjaśnienia tego oskarżonego zostały w części krytycznie ocenione przez Sąd Okręgowy, co z kolei nie pozwala na przyjęcie, że oskarżony ten faktycznie i realnie współpracował z organami ścigania w sposób pełny. Przez „okoliczności istotne” – w rozumieniu art. 60 § 3 k.k. – rozumie się nie tylko stanowiące ustawowe znamiona przestępstwa i osoby, które brały w nim udział, ale również sposób działania oraz rola, jaką sam oskarżony odegrał w popełnieniu przestępstwa. Nie ulega zatem wątpliwości, że dla ocen czynionych w płaszczyźnie art. 60 § 3 k.k. istotne znaczenie ma nie tylko przedstawienie informacji na temat zakresu aktywności przestępczej współników, ale również szczere i pełne ujawnienie swojej roli (zob. np. postanowienie SN z 17.06.2015 r., V KK 60/15, LEX nr 1764826; postanowienie SN z 05.05.2003 r., V KK 170/02, OSNwSK 2003/1/903). Sąd Okręgowy dostrzegł powyższą okoliczność i prawidłowo ją ocenił, a dotycząca tej kwestii argumentacja zasługiwała na pełną aprobatę.

Na marginesie zaś – w odniesieniu do twierdzeń apelacji, że to wyłącznie dzięki postawie B. A., organy ścigania posiadały wiedzę o dokonanej zbrodni rozboju należy dodać rzecz następującą. Otóż, o ile prawdą jest - jak podnosi skarżący - że w swych wyjaśnieniach, złożonych w toku postępowania przygotowawczego, w/w oskarżony podał okoliczności popełnienia przestępstwa oraz wskazał osoby w nim uczestniczące, to jednak stwierdzenie, iż informacje te „ujawnił”, odnieść można tylko do niektórych z nich. Mianowicie wiedząc o tym, że organ ścigania dysponuje informacją, iż przestępstwa nie dopuścił się jedynie on sam, tylko wspólnie i w porozumieniu z J. A. i A. S. (1), sprawcy posługiwali się nożem, który przystawiali pokrzywdzonemu do szyi i klatki piersiowej, przyduszali go

poduszką i zabrali konkretne przedmioty, oskarżony wskazał na role poszczególnych osób (i to dążąc do pomniejszenia własnej roli w przebiegu zdarzeń). Natomiast w zakresie odnoszącym się do istotnych okoliczności popełnionego przezeń przestępstwa, oskarżony doskonale wiedział, że organom ścigania okoliczności te były znane. Wiedza o tym wynikała bowiem wprost z treści wręcz drobiazgowo opisanego zarzutu, jaki został oskarżonemu postawiony w trakcie przesłuchania (w charakterze podejrzanego) na Policji (k.73). Z własnego punktu widzenia oskarżony potwierdził więc jedynie generalnie wiedzę organu w tym zakresie. Jak się wydaje konstatację tę podziela także i autor apelacji, który sam przyznaje, że „część z okoliczności popełnienia przedmiotowego przestępstwa została przekazana Policji na podstawie dowodu z zeznań pokrzywdzonego i tym samym w tym zakresie były one wiadome organom postępowania już przed przesłuchaniem wówczas - podejrzanego” (str. 7 apelacji). Już Sąd Okręgowy ustalił bowiem, że o przestępstwie zawiadomił Policję poruszający się na wózku inwalidzkim pokrzywdzony P. O. (str.2v uzasadnienia SO).

Dodatkowo trzeba także przypomnieć, że zarzut strony dotyczący błędu w ustaleniach faktycznych jest trafny wówczas, gdy zasadność ocen i wniosków wyprowadzonych przez sąd orzekający nie odpowiada prawidłom logicznego rozumowania oraz gdy błąd ten mógł mieć wpływ na treść orzeczenia. Zarzut ten nie może się sprowadzać tylko do zakwestionowania stanowiska sądu I instancji, czy też do samej tylko polemiki z ustaleniami sądu, nieuzasadnionej oceną dowodów, lecz powinien wskazywać nieprawidłowości w rozumowaniu sądu odnośnie do oceny okoliczności sprawy. Sama możliwość przeciwstawienia ustaleniom sądu odmiennego poglądu, jak czyni to autor apelacji, nie może prowadzić do wniosku o popełnieniu przez sąd błędu w ustaleniach faktycznych. Stanowisko przedstawione w skardze odwoławczej obrońcy B. A. należało zatem uznać za odmienny pogląd jej autora, co do okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego i możliwych do wyciągnięcia z nich wniosków. Nie jest rolą strony ustalenie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia merytorycznego, gdyż to stanowi wyłączną prerogatywę sądu orzekającego. Skarżący może natomiast podważać prawidłowość ustaleń co do faktów, jeśli wykaże, że popełniono błąd przy ich rekonstrukcji w oparciu o przeprowadzone dowody. Nie powinno to jednak polegać na prezentowaniu poglądu, że te same dowody pozwalałyby na przyjęcie odmiennej wersji zdarzeń, lecz na wykazaniu, iż przy ustalaniu faktów sąd posłużył się rozumowaniem logicznie nieprawidłowym, bądź sprzecznym ze wskazaniami doświadczenia życiowego (por. np. postanowienie SN z 09.04.2008 r., V KK 301/07, LEX nr 398555). W tej materii zupełnie bezzasadne są też twierdzenia apelacji, że rzekomo doszło do błędu w tych ustaleniach, gdyż „zdaniem Sądu I instancji to B. A. miałyby przykładać poduszkę”, skoro takiego ustalenia w ogóle nie poczyniono, gdyż w/g Sądu Okręgowego pokrzywdzonego P. O. przyduśzał poduszką jedynie oskarżony J. A. (str. 2 uzasadnienia SO). Niezrozumiałe są zatem twierdzenia obrońcy wskazujące, że „zasadny jest zarzut naruszenia prawa materialnego, a nie błędu w ustaleniach faktycznych”, skoro całą warstwę argumentacyjną apelacji wprost stanowi jedynie polemikę z ustaleniami Sądu Okręgowego.

Reasumując, postawiony zarzut obrazy prawa materialnego – art. 60 § 3 k.k., aczkolwiek w warstwie werbalnej jawił się jako bardzo obszerny, to merytorycznie okazał się zupełnie nieuzasadnionym.

W ocenie Sądu odwoławczego brak jest także jakichkolwiek podstaw, aby wobec oskarżonego B. A. stosować dyspozycję art. 60 § 2 k.k. (fakultatywne nadzwyczajne złagodzenie kary), gdyż nie zaszły żadne szczególne okoliczności wskazujące na to, że w realiach niniejszej sprawy kara 3 lat pozbawienia wolności, a zatem wymierzona na poziomie minimum ustawowego zagrożenia za zbrodnię z art. 280 § 2 k.k., byłaby niewspółmiernie surową. Warto przypomnieć, że sięganie do w/w dobrodziejstwa, winno realizować się w sytuacjach wyjątkowych, szczególnych, a zatem nacechowanych takim łańdunkiem elementów pozytywnych po stronie sprawcy, który w powiązaniu z charakterystyką konkretnego czynu zabronionego, przekonywałby, iż kara orzeczona poniżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia, nie tylko w wymiarze indywidualnym, ale także społecznym, jawi się jako kara sprawiedliwa, która może właściwie spełnić przypisane jej ustawowo cele. Tymczasem okoliczności niniejszej sprawy nie uzasadniają takiego rozstrzygnięcia.

Nie sposób również racjonalnie twierdzić, że kara wymierzona oskarżonemu B. A. jest rażąco niewspółmiernie surowa. Kara rażąca surowością musi intensywnie zwracać uwagę swoją nieadekwatnością do konkretnego przypadku - określonego czynu oraz jego sprawcy. Trzeba też mieć na względzie fakt, że wymiar konkretnej kary, dokonujący się w ramach wyznaczonych treści art. 53 k.k., jest zarazem kwestią sędziowskiego swobodnego uznania i tylko

wtedy, gdy jego granice zostaną w sposób wyraźny przekroczone, kara może razić niesprawiedliwością i wówczas można zasadnie zarzucać jej rażącą niewspółmierność. Słowem to sąd I instancji ma ustawowo zagwarantowaną swobodę w ferowaniu wyroku, w tym kształtowania wymiaru kary. Rolą zaś sądu odwoławczego, w tym zakresie jest kontrola, czy granice swobodnego uznania sędziowskiego, stanowiącego zasadę sądowego wymiaru kary nie zostały przekroczone w rozmiarach nie dających się wręcz zaakceptować. W szczególności nie sposób przyjąć, że kluczowa dla wymiaru orzeczonej wobec oskarżonego kary miałyby być podnoszona przez obrońcę B. A. w apelacji okoliczność, iż oto teraz „(...) jego najbliżsi, poza siostrą również drugi z braci, który jest duchownym, szczególną uwagę zwrócą na to, aby J. A. już więcej nie prowadził do demoralizacji swojego młodszego brata” (str.8). Skoro oskarżony B. B. jest osobą dojrzałą, z odpowiednim bagażem doświadczenia życiowego, to podejmując działania przestępcze musiał przecież liczyć się z jego konsekwencjami, co też finalnie stało się jego udziałem. Wbrew sugestiom skarżącego, w realiach przedmiotowej sprawy, rola B. A. nie może być żadną miarą poczytywana jako marginalna. Z kolei wcześniejsza niekaralność oskarżonego B. A., jego przyznanie się do popełnienia przestępstwa, czy też owa drugoplanowa rola - miały wpływ na wymiar orzeczonej wobec niego w zaskarżonym wyroku kary i zostało to w sposób jednoznaczny odzwierciedlone w pisemnych motywach orzeczenia. Orzeczonej wobec oskarżonego kara równa minimum ustawowego zagrożenia jest zatem należyście wyważona, zaś Sąd Okręgowy uwzględnił we właściwy sposób wskazania dotyczące kształtowania kary zawarte w art. 53 k.k., nie tracąc z pola widzenia żadnej z okoliczności łagodzących, w tym akcentowanych w apelacji przez obrońcę. Jak już wyżej zaznaczono, w realiach przedmiotowej sprawy nie sposób uznać, by orzeczonej kara 3 lat pozbawienia wolności, w aspekcie całokształtu okoliczności obciążających i łagodzących, jawiła się jako niewspółmiernie rażąco surowa. W konsekwencji – także w przekonaniu sądu odwoławczego - wymierzona oskarżonemu kara jest adekwatna do stopnia winy i społecznej szkodliwości jego czynu, jest sprawiedliwa, uwzględnia także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa oraz stwarza realne możliwości osiągnięcia korzystnych efektów poprawczych, słowem czyni zadość wszystkim dyrektywom wymiaru kary. Powinna ona zarazem wywołać w świadomości oskarżonego przeświadczenie o nieuchronności kary oraz wyrobić poczucie odpowiedzialności i poszanowania prawa.

Wszystkie zaprezentowane wyżej względy spowodowały, że apelacja obrońcy B. A. okazała się bezzasadna. Dlatego też, nie widząc innych – wskazanych w art. 435, art. 439 § 1 k.p.k., art. 440 i art. 455 k.p.k. - przyczyn ingerencji w sytuację prawną w/w oskarżonego, Sąd Apelacyjny, utrzymał (w tym zakresie) w mocy zaskarżony wyrok, zaś podstawę tego orzeczenia oparto na przepisie art. 437 § 1 k.p.k.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu przed sądem apelacyjnym, rozstrzygnięto na mocy art. 22 (3) ustawy z dnia 06.07.1982 r. o radcach prawnych (Dz.U.2017.1870 j.t.) oraz § 4 ust. 3 i § 17 ust.2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 03.10.2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U.2016.1715)

Na zasadzie art. 624 § 1 k.p.k. oraz art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23.06.1973r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U.1983.49.223 j.t. ze zm.), zwolniono B. A. od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, albowiem uiszczenie tych należności byłoby zbyt uciążliwe, gdy uwzględni się jego aktualną sytuację majątkową i brak możliwości zarobkowych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.

SSA Andrzej Wiśniewski SSA Bogumiła Metecka-Draus SSA Stanisław Stankiewicz